

Vaše magnificence, dámy a pánové.

Třebaže to tak ve dnech neustálého shonu nemusí vypadat, život akademického pracovníka považuji za jeden z nejzajímavějších, jaký si může člověk přát. Ačkoliv si to většinou neuvědomujeme, myslím, že máme ve svých rukou něco neobvykle cenného a přitom i dosti křehkého. Chvíli, jako je tato, která ten nepřetržitý ruch občas přeruší, bych rád využil ke krátkému zamyšlení, proč vlastně. A proč si tak velmi vážím té cti, být v čele jedné z našich fakult.

Neustálý bezprostřední kontakt s chytrými mladými lidmi je nesmírně obohacující. Málokde má člověk možnost bezprostředně konfrontovat své myšlenky s někým, kdo je schopen neotřelého pohledu i velmi rychlé kvalifikované kritiky. Je radost předávat své poznatky dál, zvláště když jsou vám partnerem šikovni studenti, a je radost získávat od nich nové nápady. Je to potenciál, s jehož pomocí se dá dosáhnout obdivuhodných výsledků. Ale je to i velký závazek - když se s tím nezachází správně, můžeme způsobit nenapravitelné škody.

Protože usilujeme o to být fakultou výzkumnou, je podstatnou součástí našeho života odkrývání nových, dosud neznámých jevů a skutečností. Být někde první, dostat se do čela a ukazovat cestu dalším je jedna z největších radostí, která je lidem dopřána. Jsme šťastní, když se nám něco takového podaří - a našťastí se čas od času opravdu podaří. A třebaže požitky z dobývání a radost z úspěchu je naším hlavním hnacím motorem, při tom všem je nutné si stále uvědomovat, že smyslem našeho úsilí je sloužit ostatním lidem. Tak nějak to zní ve slibech, které jsou pronášeny při promocích, a tato myšlenka by nám neustále měla běžet na pozadí při kterémkoliv naší činnosti.

S životem akademického pracovníka jsou také spojeny pojmy jako akademická svoboda, akademická samospráva a autonomie. Chtěl bych, abychom tyto věci nepovažovali za něco samozřejmého, pár písmenek v zákoně, kterými není třeba se zabývat. To, že si v řadě případů sami stanovujeme cíl své práce i způsoby, jakým ji provedeme, není vůbec samozřejmé. Ani to, že si v rámci univerzity sami rozhodujeme o tom, kdo má celý ten kolotoč řídit, není vůbec samozřejmé. Hospodaříme s prostředky lidí, které stát zdanil, a kteří většinou zdaleka nemají takové vymoženosti, jako máme my. Jak s tím naložíme, je nyní na nás a je dobré si uvědomit závazek, který tím neseme: máme důvěru, která nám umožňuje dosáhnout skvělých cílů, ale můžeme zrovna tak dobře zklamat a dát do ruky argument těm, kteří nám tyto vymoženosti nepřejí. Akademická svoboda a samospráva jsou křehké dary, které opečováváme tím, že s nimi uvážlivě zacházíme - nikdo nám nediktuje, co máme říkat, ale očekává se, že svá slova pronášíme s veškerou odpovědností. Máme možnost volit své senátory a senátoři nám mohou vybrat rektora i děkany - ale očekává se, že něco takového učiníme uvážlivě, že výběr proběhne s nemenším úsilím, než s jakým připravujeme své přednášky, experimenty nebo publikace. Že ten, komu dáme důvěru, projde pečlivým testováním, a že po volbě dané slovo platí. Zdálo by se, že jsou to všechno triviálnosti, ale ve skutečnosti jsou to křehčí hodnoty, než na první pohled vypadá.

Toho, že mohu reprezentovat Přírodovědeckou fakultu, si cením nesmírně. Chci být v čele lidí, kteří jsou hrdí a sebevědomí a zároveň pokorní a oddaní. Hrdí a sebevědomí, protože dokázali být úspěšní, vydobýt si svou pozici a postarat se o sebe i své pracoviště. Podařilo se jim obstát v nelehké konkurenci, dokázali něco vybudovat a směřují dál. Vědí, že nesou břímě odpovědnosti, která je neoddelitelnou součástí svobody, kterou máme. A pokorní a oddaní musíme být všichni, protože víme, že především sloužíme druhým, a že toho společně musíme ještě hodně vykonat.

Dámy a pánové, děkuji vám za pozornost.

Juraj Ševčík, 4. března 2010